

PAKT DLA KULTURY

zawarty pomiędzy Radą Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowaną przez Prezesa Rady Ministrów

oraz stroną społeczną reprezentowaną przez ruch Obywatele Kultury.

Świadomi tego, że kultura musi być przedmiotem szczególnej odpowiedzialności władzy i obywateli, o czym mówią zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej:

Art. 6. „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju”,

Art. 73. „Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury”,

oraz zapisy Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka:

Art. 27

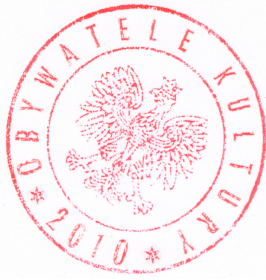
1. „Każdy człowiek ma prawo do swobodnego uczestniczenia w życiu kulturalnym społeczeństwa, do korzystania ze sztuki, do uczestniczenia w postępie nauki i korzystania z jego dobrodziejstw.”

2. „Każdy człowiek ma prawo do ochrony moralnych i materialnych korzyści wynikających z jakichkolwiek jego działalności naukowej, literackiej lub artystycznej.”

strony zgadzają się, że:

I

Przyszłość Polski zależy od wolnych, twórczych, rozumiejących się wzajemnie obywateli oraz skutecznych działań w sferze publicznej. Polska potrzebuje akceptowanej przez obywateli nowoczesnej wizji rozwoju, wskazania jego celów i czytelnych zasad ich realizacji. Jedną z najważniejszych przeszkód dla rozwoju Polski jest niedostatek kapitału społecznego, niski poziom zaufania do

instytucji państwa oraz słabość komunikacji społecznej, współpracy i działania dla dobra wspólnego.

II

Jakość życia obywateli zależy od jakości sfery publicznej. Słabość debaty publicznej i brak przestrzegania zasad współżycia społecznego prowadzą do kryzysu społecznego i politycznego, a w rezultacie do zachwiania równowagi w państwie. Zrównoważony rozwój możliwy jest w tych społeczeństwach, w których panuje poszanowanie dobra wspólnego, społeczne zrozumienie i odpowiedzialność osobista.

III

Powszechne uczestnictwo w kulturze jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju społecznego i ekonomicznego. Nowoczesne państwo odpowiada za wspieranie rozwoju kultury, tworzenie sprawiedliwego prawa, zapewnienie równego dostępu do kultury wszystkim obywatelom oraz współtworzenie odpowiedniej infrastruktury i ładu krajobrazu kulturowego.

IV

Stan kultury ma ścisły związek z jakością życia w państwie. Celem polityki państwa powinna być modernizacja rozumiana jako budowanie solidarnego i różnorodnego, spójnego i otwartego, dostatniego i bezpiecznego społeczeństwa, współtworzonego przez świadomych i aktywnych obywateli.

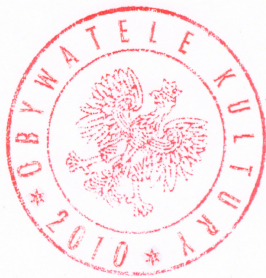
V

Kultura jest dobrem wspólnym. Buduje przestrzeń otwartą na różnorodność myśli, poglądów i postaw obywatelskich.

Kultura pozwala zrozumieć współczesność i wiązać przeszłość z przyszłością. Polityka kulturalna – by sprostać wyzwaniom – winna brać pod uwagę przemiany społeczne, rosnącą mobilność, zmieniające się sposoby uczestnictwa w kulturze oraz indywidualizację postaw.

VI

Finansowanie to najmniej, co państwo może zrobić. Uczestnictwo w kulturze i twórcza aktywność obywateli powinny być jednym z najważniejszych priorytetów polityki państwowej i samorządowej.

Jej podstawami są: nowoczesne programy oświatowo-kulturalne, zmiany w systemie edukacji i nauki, powszechna dostępność bibliotek, mediotek i wielofunkcyjnych ośrodków kultury oraz wysokiej jakości instytucje kultury i media publiczne.

Wskaźniki ekonomiczne nie mogą być jedynym kryterium oceny inwestowania w dobra kultury i wspierania uczestnictwa w kulturze.

VII

Rozpoznawanie talentów, stworzenie odpowiednich warunków dla ich rozwoju, a także zapewnienie możliwości prowadzenie działalności artystycznej są niezbywalnym obowiązkiem państwa i samorządów.

VIII

Państwo powinno prowadzić spójną politykę wobec organizacji społecznych. Role tych organizacji powinny być podstawą różnych relacji z administracją, a także adekwatnych formy wsparcia z jej strony.

Strony, mając na względzie powyższe, podpisują niniejszy Pakt dla Kultury jako umowę społeczną o charakterze otwartym. Do Paktu może przystąpić każdy obywatel, organizacja i instytucja.

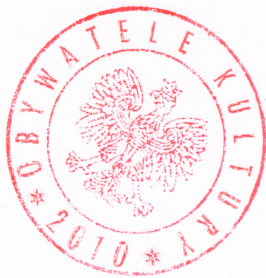
Strony przyjmują Pakt dla Kultury do realizacji z dniem podpisania i niniejszym postanawiają:

1

Wydatkowanie środków publicznych opiera się na zasadzie powszechnego i równego dostępu do kultury.

2

Rząd zobowiązuje się podnieść poziom finansowania kultury z budżetu państwa do co najmniej 1% wszystkich wydatków budżetowych, poczynając od roku

2012.

Do wydatków tych nie wlicza się środków europejskich i samorządowych.

3

Realizując zadania publiczne, państwo i jego instytucje, zgodnie z konstytucyjną zasadą pomocniczości, w pierwszej kolejności wspierają inicjatywy wynikające z aktywności obywatelskiej i działalności statutowej instytucji kultury.

4

Zagwarantować równość dostępu do środków publicznych instytucjom kultury, organizacjom społecznym i podmiotom prywatnym prowadzącym działalność kulturalną na wydatki celowe i programy wieloletnie w zakresie zadań publicznych.

5

Zostanie wypracowany system umożliwiający przeznaczanie 1% podatku CIT na wsparcie przedsięwzięć kulturalnych.

6

Rząd zobowiązuje się wprowadzić do systemu oświaty wypracowane przez środowiska społeczne i naukowe rozwiązania edukacyjne (w tym podstawy programowe dla szkół i uczelni oraz zajęcia fakultatywne), służące kształceniu kompetencji językowych, medialnych i artystycznych dzieci i młodzieży.

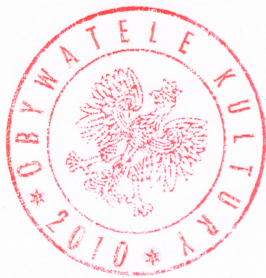
7

Publiczne instytucje kultury mają autonomię programową i pełnią rolę gwaranta wolności twórczej.

Rząd i samorządy, respektując ustawowe powinności tych instytucji, a także współokreślając ich misję i dodatkowe zadania, muszą zapewnić wystarczające środki na realizację działań w kulturze.

Rząd i samorządy powołując nowe instytucje kultury muszą zapewnić im finansowanie bez szkody dla innych zadań publicznych i programów kulturalnych, realizowanych przez organizacje społeczne .

8

Rząd zobowiązuje się wprowadzić zmiany prawne i organizacyjne, które zwiększą możliwości finansowania kultury z różnych źródeł, w tym z budżetu państwa, samorządów, środków unijnych, środków prywatnych i danin publicznych.

Finansowanie to powinno mieć charakter wieloletni, co pozwoli zwiększyć skuteczność wydatkowania środków na zadania publiczne.

Rząd zapewni prawną możliwość wyodrębnienia tzw. budżetów obywatelskich (partycypacyjnych) w planach finansowych jednostek samorządu terytorialnego, w których wydatki ustalają mieszkańcy.

9

Ocena realizacji zamierzonych celów społecznych, kulturalnych i artystycznych powinna opierać się na kontroli zewnętrznej, obejmującej audyt finansowy i ewaluację jakościową, których wyniki podawane są do wiadomości publicznej. Koszty audytu i ewaluacji powinny być pokrywane z dofinansowania na realizację przedsięwzięcia.

10

Media publiczne, jako najbardziej skuteczny instrument edukacji obywatelskiej i kształtowania kompetencji kulturowych, wymagają pilnego wprowadzenia nowoczesnej ustawy medialnej, gwarantującej realizację właściwej im misji. Za podstawę prac przyjmuje się projekt Komitetu Obywatelskiego Mediów Publicznych.

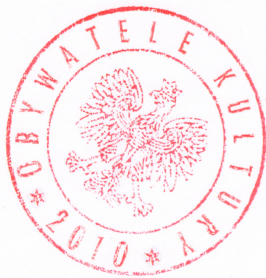
11

Pilnym zadaniem jest stworzenie programu cyfryzacji dziedzictwa kulturowego oraz systemu bezpłatnego wykorzystywania jego zasobów dla celów edukacyjnych, naukowych i niekomercyjnych.

Dzieła w domenie publicznej będą udostępniane bezpłatnie przy zachowaniu prawa do pokrycia kosztów ich udostępnienia.

12

Niezbędne jest szybkie podjęcie prac nad stworzeniem prawa autorskiego, które zabezpieczy prawa twórców i użytkowników w internecie.

Państwo zagwarantuje środki na zakup praw do dzieł o szczególnym znaczeniu dla kultury i umieszczenia ich w domenie publicznej.

13

Konieczne jest opracowanie i wprowadzenie w życie wieloletniego programu na rzecz czytelnictwa i podniesienia kompetencji językowych, na których opierają się pozostałe kompetencje kulturalne.

14

Rząd zobowiązuje się od roku 2011 uruchomić realizację wieloletniego programu „Kultura+”, który umożliwi tworzenie nowoczesnej infrastruktury bibliotek, mediatek oraz ośrodków aktywności kulturalnej i obywatelskiej w gminach.

15

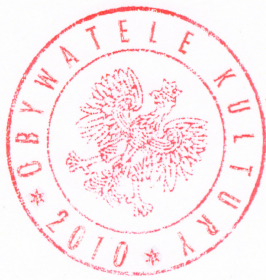
Rząd zobowiązuje się do realizacji przyjętej po konsultacjach społecznych strategii rozwoju kapitału społecznego oraz do prowadzenia prac nad postanowieniami Paktu dla Kultury pod kontrolą publiczną zgodnie z zasadą transparentności.

16

Prezes Rady Ministrów powoła Zespół ds. Paktu dla Kultury złożony z przedstawicieli administracji rządowej, samorządów terytorialnych i przedstawicieli ruchu Obywateli Kultury, który wypracuje sposób realizacji postanowień Paktu dla Kultury oraz włączenia ich do systemu prawnego i administracyjnego państwa.

17

Wydatkowanie środków publicznych wynikających z realizacji postanowień art.2 Paktu dla Kultury odbywa się po akceptacji Komitetu Sterującego przy MKiDN. Komitet Sterujący składa się w 70% z przedstawicieli Obywateli Kultury oraz organizacji społecznych, a w 30% z przedstawicieli rządu i samorządu.

18

Harmonogram prac nad Paktem dla Kultury:

1. ogłoszenie Paktu dla Kultury do konsultacji przez stronę społeczną – 11 grudnia 2010 r.;
2. zakończenie konsultacji Paktu przez stronę społeczną – 31 marca 2011 r.;
3. przedstawienie Paktu stronie rządowej – 15 kwietnia 2011 r.;
4. podpisanie Paktu – 14 maja 2011 r.;
5. wszczęcie prac parlamentarnych nad ustawą o mediach publicznych – do 31 maja 2011 r.;
6. powołanie Zespołu ds. Paktu dla Kultury przy KPRM – 31 maja 2011 r.;
7. nowelizacja programów wieloletnich realizujących postanowienia Paktu dla Kultury – 30 czerwca 2011 r.;
8. zgodne z Paktem zaplanowanie wydatków na kulturę na rok 2012 – do 30 września 2011 r.;
9. powołanie Komitetu Sterującego przy MKDiN – do 30 listopada 2011 r.

19

1. Dokument ma charakter otwarty.
2. Do Paktu do Kultury może zatem przystąpić każda organizacja społeczna i kulturalna, jednostka samorządu terytorialnego lub inny podmiot uznający jego postanowienia i działający na rzecz kultury.
3. Otwartość Paktu dla Kultury oznacza też, że nie wyczerpuje on wszystkich działań i rozwiązań na rzecz społecznego uczestnictwa w kulturze w Polsce.